

De sociale ontwikkeling van kinderen

Amsterdam, november 2015, jaargang 8, nr. 2

Universiteit van Amsterdam

Beste ouders,

Met deze nieuwsbrief willen wij u op de hoogte stellen van de ontwikkelingen binnen het onderzoek 'De sociale ontwikkeling van kinderen'.

Medewerkers

Ons onderzoeksteam is in beweging en wij houden u graag op de hoogte van de samenstelling van ons team.

Lucia Willems, u allen wel bekend van o.a. de e-mails en de labbezoeken, heeft op 4 november haar masterdiploma Orthopedagogiek behaald. Lucia zal als onderzoeksassistent betrokken blijven bij het onderzoek 'De Sociale Ontwikkeling van Kinderen'.

Julie Emmelkamp en Olga van Rooijen zijn ons team komen versterken. Hieronder stellen zij zichzelf aan u voor. Helaas heeft Eline Möller ons team verlaten.

Julie Emmelkamp

'Mijn naam is Julie Emmelkamp en ik ben 20 jaar oud. Ik volg momenteel het tweede jaar van de bachelor Pedagogische Wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam en doe deze studie met heel veel plezier. Afgelopen jaar ben ik begonnen met assisteren bij het onderzoeksproject 'De sociale ontwikkeling van kinderen'. Vanaf dit studiejaar ben ik proefleidster bij de labbezoeken. Ik ben erg geïnteresseerd in het doen van onderzoek en ben daarom blij met mijn werkervaringsplek bij het onderzoekslab. Ik kijk er naar uit jullie te zien in het UvA Family Lab!'

Olga van Rooijen

‘Mijn naam is Olga van Rooijen. In 2013 heb ik de opleiding Klinische Ontwikkelingspsychologie afgerond aan de Universiteit van Amsterdam. Zowel tijdens als na mijn studie heb ik ervaring opgedaan in het werken met kinderen (en ouders) bij verschillende vrijwilligersorganisaties, de kinder- en jeugdpsychiatrie en verschillende academische settings. Op dit moment ben ik werkzaam bij een zorginstelling die zich inzet voor het bevorderen van de zelfredzaamheid van kinderen met een ontwikkelingsstoornis door competentiegericht werken. Daarnaast verzorg ik sinds afgelopen augustus (2015) met veel plezier een deel van de telefonische interviews voor het onderzoek ‘De sociale ontwikkeling van kinderen’. Sommigen van jullie zullen mij al gesproken hebben of zal ik nog spreken, tot dan!’

Eline Möller zal ons team verlaten. Eline was werkzaam bij ‘De sociale

ontwikkeling van kinderen’ als promovendus en heeft vele gezinnen begeleid tijdens hun bezoeken aan het UvA Family Lab. Op 4 juni j.l. promoveerde Eline Möller op haar proefschrift over de verschillende rol van vaders en moeders in de angstontwikkeling van kinderen. Met haar doctorstitel op zak zet Eline haar werk bij de Universiteit van Amsterdam voort als postdoc onderzoeker en dit betekent dat u haar niet meer tegen zult komen als proefleidster in het UvA Family Lab.

Resultaten

Van de lab- en huisbezoeken worden video-opnamen gemaakt. Daarnaast worden telefonische interviews afgenomen en vult u vragenlijsten in. Inmiddels is er weer een nieuw deel van de opnamen en vragenlijsten geanalyseerd. Hieronder volgen de laatste resultaten van onze analyses.

Co-parenting

Co-parenting heeft betrekking op de manier waarop ouders samenwerken in de opvoeding van hun kind. Co-parenting bestaat uit verschillende domeinen, zoals het steunen van de partner in opvoedsituaties, het (on)eens zijn over opvoedstrategieën en onenigheid over de verdeling van taken binnen het gezin. In dit onderzoek is bekeken of onenigheid over de taakverdeling tussen ouders samenhangt met de manier waarop ouders samenwerken in de opvoeding, omdat in het algemeen wordt aangenomen dat het belangrijk is dat partners het gevoel hebben dat zij niet onevenredig veel taken op zich nemen.

Om te onderzoeken of er een relatie bestaat tussen de taakverdeling en de manier waarop ouders samenwerken, hebben wij vragenlijsten bestudeerd die moeders en vaders hebben ingevuld toen hun kinderen 4,5 jaar oud waren. In deze vragenlijsten hebben we de kwaliteit van de co-parenting-relatie gemeten, en hoeveel huishoudelijke en verzorgende

taken elke ouder voor zijn/haar rekening nam. Vervolgens hebben we uitgerekend in hoeverre ouderparen dit hetzelfde hadden ingevuld en zo is er een maat berekend van onenigheid over de taakverdeling. We hebben gevonden dat wanneer er veel onenigheid is over de taakverdeling van verzorgende taken als het kind 4,5 jaar is, ouders ook hebben ingevuld dat zij een lagere kwaliteit van samenwerking hebben. Verrassend genoeg was onenigheid over de verdeling van huishoudelijke taken niet gerelateerd aan veranderingen in co-parentinggedrag van vaders en moeders. Dit wil dus zeggen dat vooral onenigheid over de verdeling van verzorgende taken tussen ouders bij zowel vaders als moeders is verbonden met een minder positieve manier van samenwerking in de opvoeding, waarschijnlijk omdat de verzorgende taken vooral te maken hebben met het kind en huishoudelijke taken van algemenere aard zijn.

Sociaal begrip van voorzichtige kinderen

We hebben bekeken of kinderen met een voorzichtiger en meer verlegen karakter minder snel sociaal begrip ontwikkelen. Sociaal begrip houdt in dat een kind weet dat andere mensen gedachten, gevoelens, ideeën en intenties hebben en dat het kind op basis daarvan het gedrag van anderen kan verklaren. Sociaal begrip bij kinderen ontwikkelt zich o.a. door de interacties die zij hebben met anderen. Kinderen die wat voorzichtiger en meer verlegen zijn trekken zich vaak wat meer terug, waardoor zij waarschijnlijk minder ervaringen met sociale interacties met leeftijdsgenoten en andere volwassenen hebben. Daarom bestond het idee dat zij minder snel sociaal begrip ontwikkelen. Uit eerder onderzoek kwamen tegenstrijdige resultaten naar voren: het ene onderzoek vond namelijk dat voorzichtige kinderen langzamer sociaal begrip ontwikkelden, terwijl een ander onderzoek vond dat verlegen kinderen juist sneller sociaal begrip ontwikkelden dan

hun leeftijdsgenoten. De onderzoekers gaven als verklaring voor een snellere ontwikkeling dat verlegen kinderen anderen eerst goed observeren om de ander beter te begrijpen, om te voorkomen dat ze iets verkeerd doen. Het kan zo zijn dat een verschil in het kunnen reguleren van emoties en gedrag een verklaring is voor deze op het eerste gezicht tegenstrijdige bevindingen, omdat het goed reguleren van hun gedrag en emoties verlegen kinderen kan helpen om ondanks hun verlegenheid tóch ervaring op te doen met sociale interacties. Dit hebben we onderzocht. We hebben de gedragsmetingen van voorzichtigheid en verlegenheid (bijvoorbeeld de reactie op de speelgoedtrein en de reactie op de onbekende man) van de kinderen op 1-jarige leeftijd in verband gebracht met sociaal begrip op 4,5-jarige leeftijd (gemeten met de verhaaltjes over gevoelens en gedachten van anderen). Tijdens de taken op 1-jarige leeftijd werd ook de lichamelijke reactie hartslagvariabiliteit (de verschillen in perioden tussen hartslagen) bepaald, die informatie geeft over emotie- en gedragsregulatie.

Uit dit onderzoek bleek dat een voorzichtiger en meer verlegen karakter in combinatie met een goede emotie- en gedragsregulatie op 1 jaar gerelateerd is aan beter sociaal begrip op 4,5 jaar. Dus, als voorzichtige en verlegen kinderen goed in staat zijn om tot rust te komen en zichzelf te hervinden in een nieuwe situatie, blijken zij op een jongere leeftijd sociaal begrip te ontwikkelen dan kinderen die hun emoties en gedrag minder reguleren. Opvallend was dat voor voorzichtige en verlegen kinderen die minder goed in staat waren om zichzelf te reguleren geen vertraagde ontwikkeling van sociaal begrip werd gevonden: zij ontwikkelden zich vergelijkbaar met de niet-voorzichtige en weinig verlegen kinderen.

Dank en contactgegevens

Wij willen u wederom bedanken voor uw inzet en bijdrage aan dit onderzoek. Wij stellen het zeer op prijs dat u bereid bent om naar het onderzoekscentrum te komen, vragenlijsten in te vullen en telefonische interviews wilt geven. We vinden het bovendien heel leuk dat wij welkom zijn om bij u thuis op bezoek te komen. Zonder de inzet van u en uw gezin zou dit onderzoek naar het ontwikkelen van verlegenheid en zelfvertrouwen niet mogelijk zijn!

Mocht u nog vragen hebben dan kunt u contact opnemen met:

Stephanie Mizrahi & Lucia Willems
Universiteit van Amsterdam
Onderzoek 'De sociale ontwikkeling van kinderen'.

Postbus 15776

1001 NG Amsterdam

O.v.v. C2524.0438.01

Tel. Stephanie: 020 525 7005

Tel. Lucia: 020 525 7010

Email: socialeontwikkeling@uva.nl

Website: www.sociale-ontwikkeling.nl